

THE STRATEGIC MANAGEMENT OF RURAL TOURISM SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Romulus Iagaru

Prof., PhD, "Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: The paper is part of the global research on the issue of rural development oriented towards the development of policies and strategies accordingly. At the bottom of the paper is the general idea that development is always strategic and brings to the fore both the identification of problems and the potential for sustainable development of rural tourism in order to better guide the strategic measures of sustainable development of the community through tourism. To capture the elements of territorial specificity and the achievement of development objectives, the case studies was chosen as a research methodology using several methods, both quantitative and qualitative such as: secondary analysis of statistical data and relevant literature (reports, strategies, studies, monographs), semi-structured interviews with key local factors and PESTEL analysis, respectively SWOT analysis. The information obtained is the basis for developing strategic options for the sustainable development of rural tourism.

Keywords: authentic, sustainable development, rural tourism, relevance, resources

Introducere

Turismul rural este considerat o formă nouă de turism ce a debutat în ultimele 3 decenii ale secolului trecut ca alternativă pentru petrecerea timpului liber. Caracteristica de bază este desfășurarea de activități turistice organizate și administrate de populația rurală, în armonie cu elementele de bază ale mediului (Grolleau, 1993). Numeroase personalități ale domeniului încearcă să ofere cele mai relevante și cuprinzătoare definiții ale turismului rural, fără a se remarca, cel puțin în prezent, un consens general acceptat (Gopal și colab., 2008). Dintre definițiile relevante ne oprim asupra celei oferite, în anul 1997, de către Organizația Mondială a Turismului (O.M.T.) unde turismul rural este considerat o alternativă a petrecerii timpului liber de către consumatorii de turism atrași de zona rurală, desfășurată în mod organizat și condusă de populația rurală, cu scopul valorificării potențialului turistic și structurilor turistice locale (Nistoreanu, 2003). Literatura de specialitate din țara noastră definește turismul rural ca fiind forma turistică desfășurată în zona rurală, în scopul valorificării resurselor peisagistice și structurile turistice locale. Alte definiții relevante se concentrează asupra faptului că turismul rural conține un set de activități dedicate elementelor ce compun zona rurală conferându-i specificitate” (Roberts și Hall, 2001). Elementele de atracție turistică în mediul rural sunt grupate în jurul a trei elemente (comunitate, patrimoniu și mediu) ce-i conferă specificitate. Aceste componente care dau specificitate turismului rural permit realizarea unui diagnostic relevant cu privire la atuurile și restricțiile unui teritoriu analizat. Zona de interes pentru a deveni atractivă turistic, trebuie să satisfacă minim două din următoarele trei tipuri de nevoi ale turiștilor: imaginar, emoțional și ludic (Bold și colab., 2003). Produsele turistice trebuie înțelese diferit de orice alt produs în sensul că ele reprezintă rezultate ale unor prestări de servicii de proveniență diversă care concurează la succesul unei întreprinderi comune (comunitatea). Produsele turistice rurale se caracterizează printr-o abordare teritorială, singura capabilă să-i ofere specificitate în cadrul unui proces de

dezvoltare locală. Aceasta face ca unul dintre produsele turistice rurale de bază să fie reprezentat de comunitate, adică de sat, fiind considerat un produs turistic inedit (Nistoreanu și Ghereș, coord, 2010). Astfel, ruralul (sat) românesc are un aport considerabil la poziționarea favorabilă a României pe harta viitoarelor destinații turistice pentru categoriile de consumatori care apreciază: bogăția de resurse naturale și culturale; raportul preț/calitate bun; trăsăturile de specificitate și unicitate; diversitatea etnică; istoria, cultura, geografia și topografia; pitorescul; resursele solului și subsolului; tradiția etc. Realizarea produselor turistice rurale trebuie să se facă cu deosebită responsabilitate fără a se omite importanța motivației în alegerea unei anumite destinații. Satul turistic este un areal pitoresc, în general, bine reprezentat în ceea ce privește economia, patrimoniu edilitar și cultural, nepoluat și conservator a unor modele cultural-tradiționale. Lucrarea se înscrie în aria cercetărilor manifestate la nivel global față de problematica dezvoltării spațiului rural orientate spre elaborarea de politici și strategii în consecință (Săvoiu și colab., 2007).

Scop, obiective și metodologia de cercetare

Scopul lucrării este reprezentat de elaborarea unor măsuri de cercetare relevante pentru dezvoltarea durabilă a turismului rural, care să conducă la o mai bună adaptare și îmbunătățire a serviciilor/structurilor turistice prin re/vigorarea activităților specifice, diversificarea lor, cât și creșterea gradului de ocupare. În cadrul cercetării s-a urmărit, atât identificarea problemelor, cât și a potențialului de dezvoltare durabilă a turismului rural. Pentru îndeplinirea obiectivului general au fost stabilite cinci obiective strategice, specifice: diagnoza elementelor ce influențează direct/indirect procesul dezvoltării durabile a turismului rural; identificarea unor alternative de dezvoltare durabilă a turismului rural, conectate la specificitatea teritorială, bazate pe un ansamblu de criterii și principii ale sustenabilității, orientate spre creșterea eficienței utilizării resurselor; promovarea unor forme de turism integrate și adaptate la motivațiile pentru care turistul preferă satul românesc. Pentru evaluarea potențialului de dezvoltare sustenabilă a turismului rural au fost utilizate în paralel metode cantitative și calitative (Kerekes și colab, 2010) deoarece contribuie relevant la „formarea unei imagini de ansamblu și identificarea factorilor critici cu impact dezvoltării durabile a turismului rural”(David, 2009). Metodologia de cercetare adoptată a constat din: analiza secundară a datelor statistice și a literaturii relevante (rapoarte, strategii, studii, monografii), analiza PESTEL, respectiv analiza SWOT. Am optat pentru analiza PESTEL deoarece reprezintă un proces de analiză profundă a componentelor ce influențează direct, respectiv indirect dezvoltarea durabilă a turismului rural. Concret a constat în analiza factorilor: politic, economic, social, tehnologic, de mediu(environment), respectiv legislativ (Garrette și colab., 2009) și a permis identificarea, respectiv înțelegerea forțelor exogene cu impact asupra problematicii abordate. Analiza SWOT a permis studierea concomitentă atât a caracteristicilor endogene cât și a influențelor exogene, ceea ce a condus la evidențierea atuurilor și slăbiciunilor arealului cercetat, respectiv a oportunităților și amenințărilor, îndeplinind un rol de funcție premisă a procesului de elaborare a unor măsuri relevante de dezvoltare durabilă a turismului rural.

Rezultate și discuții

Managementul strategic al dezvoltării durabile a turismului rural este o temă de cercetare complexă și actuală elaborată pe baza a trei elemente fundamentale: impact ecologic redus, presiune cât mai mică asupra populației locale, respect față de tradițiile și cultura locală. Pentru realizarea scopului cercetării – elaborarea de opțiuni de dezvoltare durabilă a turismului rural

relevante, studiul de caz a fost efectuat în comuna Rășinari din județul Sibiu cu posibilitatea extinderii la nivel național. Comuna Rășinari este descrisă drept cea mai mare comună din Mărginimea Sibiului situată la altitudinea de 573 m, la confluența râului Steaza cu pârâul Sibșel numărând la ultimul recensământ 5280 persoane. Utilizarea modelului PESTEL în cadrul metodologiei de cercetare a permis evidențierea unui ansamblu de aspecte specifice ale comunității studiate ce permite actorilor locali ca forțe implicate în procesul dezvoltării să orienteze mai bine procesul de elaborare și implementare a opțiunilor de dezvoltare durabilă a turismului rural. Analiza factorului politic evidențiază că dezvoltarea durabilă a turismului rural este orientată prin strategia locală care promovează direcțiile de acțiune menționate în Masterplanul investițiilor în turism (HG 558 din 4.08.2017). Dintre acestea reținem atenția asupra valorificării durabile a specificului local și a elementelor de identitate. De asemenea Programul Național de Dezvoltare Rurală prin anumite măsuri de finanțare contribuie la dezvoltarea durabilă a turismului rural (Iagăru și colab., 2016). Analiza factorului economic reliefează o revigorare a activităților turistice prin aceea că numărul unităților turistice în prezent, este mai mare cu aproximativ 25% față de anul 2007, revigorare ce influențează pozitiv și cifra de afaceri. Rolul populației în dezvoltarea durabilă a turismului rural este major, așa cum rezultă din analiza factorului social și influențează turismul prin număr și structură demografică, economică, nivel de educație și pregătire profesională etc. Apropierea de municipiul Sibiu este motivul pentru care populația a înregistrat o scădere nesemnificativă, iar nivelul de educație este unul apreciat ca pozitiv. Analiza factorului tehnologic evidențiază existența la nivelul spațiului rural din comuna Rășinari a unei infrastructuri turistice relevante, ce arată un nivel relativ ridicat al cheltuielilor privind inovarea și al numărului de unități turistice, ceea ce înseamnă o receptivitate bună față de importanța valorificării resurselor prin turism. Analiza la nivelul mediului înconjurător întărește necesitatea asigurării unei dezvoltări durabile a turismului rural prin orientarea activității în concordanță cu principiile protecției mediului, controlul poluării și gestionarea deșeurilor. Analiza factorului legislativ evidențiază susținerea procesului de dezvoltare durabilă a turismului rural prin reglementarea cu ajutorul unei varietăți de acte normative protecția mediului, sănătatea umană și calitatea vieții. Informațiile obținute s-au dovedit relevante, dar pentru completarea caracteristicilor socio-economice surprinse la nivelul ruralului din comuna Rășinari s-a procedat la realizarea analizei SWOT. Aceasta a permis identificarea punctelor tari și slabe, respectiv oportunitățile și amenințările externe ale unei organizații sau unități teritoriale (Vincze și colab., 2009). Informațiile obținute a condus la următoarea dispunere a punctelor tari și slabe respectiv a oportunităților și amenințărilor dezvoltării durabile a turismului rural în cadrul matricei SWOT (Tabelul 1).

Tabelul 1

Analiza SWOT

Puncte tari		Puncte slabe	
1	Potențial turistic valoros pe fondul unor resurse naturale de excepție (solul, apele, pădurile)	1	Cunoștințe precare privind atragerea fondurilor UE
2	Mediatizare relevantă datorită unor personalități locale renumite (Octavian Goga, Emil Cioran,...)	2	Infrastructură deficitară
3	Stil de viață tradițional	3	Neatragera tinerilor cu studii superioare
4	Poziția geografică avantajoasă, în imediata apropiere a municipiului Sibiu	4	Strategii de dezvoltare a turismului rural și nerelevante
5	Zonă culturală cunoscută, cu conservarea identității locale	5	Valorificarea neadevătată a resurselor naturale favorabile turismului rural
Oportunități		Amenințări	

1	Surse de finanțare pentru dezvoltare rurală	1	Afectarea patrimoniului turistic prin degradare sau amenajare neinspirată.
2	Surse de finanțare pentru infrastructura fizică și TIC	2	Capacitate scăzută a factorilor de răspundere locală în atragerea fondurilor de dezvoltare
3	Interes crescut manifestat de locuitorii zonei pentru dezvoltarea turismului rural	3	Dezvoltarea slabă a zonelor și activităților de agrement în afara unităților turistice.
4	Reabilitarea rețelei de tramvai în scop turistic	4	Lipsa unor acțiuni de sprijin a antreprenoriatului în turism rural
5	Creșterea interesului populației pentru turism rural	5	Timiditatea acțiunilor de promovare și susținere a produselor/serviciilor turistice

Informațiile prezentate în mod succint în cadrul matricei SWOT evidențiază în plan intern existența unor atuuiri importante pentru dezvoltarea durabilă a turismului rural în comuna Rășinari (resursele peisagistice, stilul de viață tradițional și conservarea identității locale), dar și a unor slăbiciuni care încetinesc acest proces (adoptarea unor opțiuni strategice nerelevante, valorificarea insuficientă a resurselor peisagistică, infrastructură deficitară etc). La nivelul elementelor exogene se constată manifestarea unor oportunități care pot fi valorificate în beneficiul dezvoltării durabile a turismului rural cu referire la existența unor surse de finanțare relevante, interesul crescut al locuitorilor pentru dezvoltarea turismului rural, dar și a unor amenințări la adresa dezvoltării turismului rural precum lipsa acțiunilor de sprijin a antreprenoriatului, timiditatea acțiunilor de sprijin, lipsa unor acțiuni turistice integrate etc

Sinteza informațiilor oferite de metodologia utilizată recomandă o serie de opțiuni strategice pentru dezvoltarea durabilă a turismului rural în comuna Rășinari, dintre care cele mai relevante considerăm că sunt următoarele: impulsionarea procesului de atragere de fonduri specifice dezvoltării durabile a turismului rural; promovarea unor acțiuni de sprijin a antreprenoriatului în turism; valorificarea superioară a resurselor naturale favorabile turismului rural și agroturismului; dezvoltarea unor acțiuni turistice integrate intra și intercomunitare; creșterea gradului de implicare a actorilor locali în promovarea produselor/serviciilor turistice rurale; dezvoltarea unor servicii de consultanță privind modalitățile de finanțare specifice turismului rural.

CONCLUZII

Analiza economico-socială la nivelul spațiului rural din comuna Rășinari mijlocește identificarea elementelor favorabile, dar și a celor nefavorabile dezvoltării durabile a turismului rural.

Dezvoltarea durabilă a turismului rural este precedată de realizarea unei diagnoze la nivelul elementelor componente mediului extern, dar și a celui intern.

Impulsionarea procesului de atragere de fonduri specifice dezvoltării durabile a turismului rural contribuie la creșterea interesului pentru consumul de servicii turistice și agroturistice.

Creșterea gradului de implicare a actorilor locali în promovarea produselor/serviciilor turistice rurale are impact pozitiv asupra dezvoltării sustenabile a turismului rural și agroturismului.

Creșterea capacității de integrare a activităților specifice turismului rural la nivel inter și intracomunitar în condițiile protecției mediului reprezintă o cale dezvoltare durabilă a turismului rural în zonă.

BIBLIOGRAPHY

- Bold I., Buciuman E., Drăghici M., 2003. Spațiul rural definire, organizare, dezvoltare. Editura Mirton Timișoara, p. 950;
- David, F., R. 2009. Strategic Management, 12th edition, Prentice Hall, New Jersey;
- Garrette B., Dussauge P., Durand R., 2009. *Toute la Stratégie d'entreprise. Strategor, 5e édition*, Dunod, Paris.
- Grolleau H., 1993. „Preface” la „Le tourisme rural” par Francois Moinet, Editions France Agricole, 1-ere edition;
- Gopal R., Varma S., Gopinathan R, 2008 - Rural Tourism Development: Constraints and Possibilities with a special reference to Agri Tourism - A Case Study on Agri Tourism Destination – Malegoan Village, Taluka Baramati, District Pune, Maharashtra, Conference, accesibil online la http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Pd6ZxJ8XA_UJ:dspace.iimk.ac.in/bitstream/2259/596/1/512-523.pdf+&hl=ro&gl=ro; HG 558 din 4.08.2017
- Kerekes, Kinga Pakucs, B., Szocs, E., Veres, E., & Vincze, M. 2010. Dezvoltare rurală. Ocuparea forței de muncă în mediul rural. Editura Accent, Cluj-Napoca, pp. 33;
- Romulus Iagăru, Pompilica Iagăru, Gligor Ciortea, Cosmin Chindriș, 2016. The management of resource sustainable valorization by tourism in the inter-ethnic rural area of Sibiu Depression. *Lucrări Științifice, Universitatea de Științe Agricole Și Medicină Veterinară" Ion Ionescu de la Brad" Iași, Seria Agronomie*, vol. 5, nr. 2, pag. 339-342. Editura" Ion Ionescu de la Brad";
- Roberts L., Hall D., 2001 - Rural tourism and recreation: Principles to practice, Editura CABI Publishing, ISBN 0-85199-540-3;
- Nistoreanu P., Ghereș Marinela (coordonatori), 2010. Turismul rural. Tratat. Editura C.H.Beck, București;
- Puiu Nistoreanu coord- Ecoturism si turism rural, Editura ASE, Bucuresti, 2003, pag.190;
- Săvoiu, Gh., Manea, C., Manea, C., 2007. The Romanian Rural Economy - a Resource of Growth and Regional Cooperation, or a Source of Conflicts and Insecurity, *Romanian Economic Journal*, Department of International Business and Economics from the Academy of Economic Studies Bucharest, 10(25), pp. 186-199.